Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0200

Situácia v Kolumbii po vlne nedávnych teroristických útokov

Uznesenie Európskeho parlamentu z 11. septembra 2025 o situácii v Kolumbii po vlne nedávnych teroristických útokov (2025/2855(RSP))

Európsky parlament,

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Kolumbii,

– so zreteľom na pripomienky podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) Kaje Kallasovej o ohrození demokratických procesov a mieru v Kolumbii, prednesené na plenárnej schôdzi Európskeho parlamentu 17. júna 2025 po tom, ako kolumbijského senátora Miguela Uribeho Turbaya zozadu postrelili počas verejného zhromaždenia,

– so zreteľom na vyhlásenie hovorcu Európskej služby pre vonkajšiu činnosť z 11. augusta 2025 v nadväznosti na smrť senátora Miguela Uribeho Turbaya v Kolumbii,

– so zreteľom na vyhlásenie hovorcu generálneho tajomníka OSN Antónia Guterresa z 11. augusta 2025,

– so zreteľom na vyhlásenie predsedníctva Delegácie pre vzťahy s krajinami Andského spoločenstva z 12. augusta 2025 o nedávnej vlne politického násilia v Kolumbii vrátane vraždy kolumbijského senátora Miguela Uribeho Turbaya,

– so zreteľom na vyhlásenia Medziamerickej komisie pre ľudské práva o Kolumbii (IACHR), najmä vyhlásenie z 15. augusta 2025 s názvom IACHR odsudzuje vraždu Miguela Uribeho Turbaya v Kolumbii a vyzýva štát, aby zaručil bezpečnosť vedúcich politických predstaviteľov,

– so zreteľom na vyhlásenie generálneho sekretariátu Organizácie amerických štátov z 11. augusta 2025 o úmrtí senátora Miguela Uribeho Turbaya,

– so zreteľom na článok 136 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže už desaťročia, a najmä teraz v dôsledku súčasnej eskalácie, trpí Kolumbia neustálym ozbrojeným a teroristickým násilím s meniacou sa dynamikou, zatiaľ čo bezpečnostná situácia, verejný poriadok a humanitárne podmienky sa vo vidieckych aj mestských oblastiach neustále zhoršujú a zvyšuje sa miera núteného vysídľovania, obmedzovania pohybu, náboru detí a masakrov;

B. keďže napriek mierovej dohode z roku 2016 je súčasná eskalácia násilia a teroristických útokov alarmujúca a je úzko spojená s ilegálnymi ozbrojenými skupinami, ako sú odštiepenci z ELN (Národná oslobodzovacia armáda) a FARC (Revolučné ozbrojené sily Kolumbie) vrátane silnej frakcie Segunda Marquetalia, frakcie Estado Mayor Central pod vedením osoby s pseudonymom Iván Mordisco a organizovanej zločineckej skupiny Clan del Golfo, ktoré naďalej rozširujú svoju kontrolu nad Kolumbiou; keďže tieto skupiny získavajú finančné prostriedky z obchodovania s drogami, vydierania, únosov, nezákonnej ťažby a cezhraničného pašovania, pričom tieto príjmy využívajú na financovanie terorizmu a útokov proti civilnému obyvateľstvu a používajú čoraz sofistikovanejšie metódy, napríklad drony naložené výbušninami; keďže z vojenských údajov vyplýva, že v roku 2024 došlo v Kolumbii k 108 útokom dronmi, zatiaľ čo v tomto roku ich bolo doteraz zaznamenaných už 118; keďže drony sa používajú na zhadzovanie výbušnín a na monitorovanie armádnych jednotiek a oblastí obchodovania s drogami;

C. keďže počas roka postihlo bezpečnostné sily a civilistov niekoľko teroristických útokov vrátane vlny masakrov v januári 2025 v regióne Catatumbo v departemente Norte de Santander vyvolanej zrážkami medzi jednotkami ELN a odštiepeneckými frakciami FARC, pri ktorej zahynulo najmenej 80 ľudí vrátane civilného obyvateľstva a tisíce osôb bolo vysídlených; keďže ďalšími nedávnymi útokmi bol napríklad bombový atentát na auto v treťom najväčšom kolumbijskom meste Cali v auguste 2025, pri ktorom zahynulo šesť ľudí a viac ako 60 osôb bolo zranených, a teroristický útok v meste Antioquia, pri ktorom odštiepenci z frakcie Estado Mayor Central pod vedením osoby s pseudonymom Iván Mordisco zostrelili vrtuľník a zabili najmenej 12 príslušníkov polície, ktorí viedli operáciu na likvidáciu koky;

D. keďže 7. júna 2025 bol počas zhromaždenia v Bogote spáchaný atentát na Miguela Uribeho Turbaya, významného opozičného senátora a kandidáta strany Centro Democrático v prezidentských voľbách; keďže napriek lekárskemu úsiliu podľahol Miguel Uribe Turbay 11. augusta 2025 svojim zraneniam; keďže v mesiacoch pred útokom Uribe a jeho právny tím podali národnej jednotke pre ochranu (UNP) viac ako 20 formálnych žiadostí o zvýšenie ochrany jeho osoby na základe presvedčivých varovaní o ohrození jeho života, pričom posledná žiadosť bola podaná len dva dni pred atentátom; keďže jednotka UNP opakovane odmietala posilniť jeho bezpečnosť a

v samotný deň útoku ho chránili len traja agenti; keďže organizátori a motívy tohto trestného činu sú aj naďalej neznáme;

E. keďže 7. septembra 2025 kolumbijská armáda oznámila, že v regióne Cauca, ktorý je pod kontrolou povstalcov a skupín obchodníkov s drogami, boli 72 vojaci zadržaní ako rukojemníci; keďže vojaci boli odvtedy prepustení;

F. keďže tieto udalosti sú súčasťou kampane eskalujúcich, koordinovaných útokov po celej krajine, ktoré dokazujú schopnosť ilegálnych ozbrojených skupín priamo ohrozovať kolumbijské inštitúcie a demokraciu s jasným zámerom vytvoriť nestabilitu pred voľbami v roku 2026;

G. keďže úrad prezidenta a ďalší politickí aktéri prispeli k polarizácii svojou rozdeľujúcou a agresívnou rétorikou; keďže takáto rétorika prehĺbila politickú polarizáciu, vyvolala rozsiahle odsúdenie a vytvorila násilnú politickú atmosféru; keďže právny tím senátora Uribeho podal formálne trestné oznámenie v súvislosti so spochybňovaním demokratického presvedčenia senátora Uribeho a odkazovaním na jeho rodinné pozadie; keďže prezident tieto obvinenia odmietol;

H. keďže drogové kartely a nadnárodné zločinecké štruktúry vrátane organizácie Cártel de los Soles vo Venezuele a ďalších ilegálnych skupín podporujú terorizmus tým, že pomáhajú ozbrojeným skupinám v Kolumbii i mimo nej, dodávajú zbrane, zabezpečujú finančné toky a poskytujú bezpečné útočiská za hranicou, čím zvyšujú regionálnu nestabilitu a oslabujú zvrchovanosť a demokraciu Kolumbie;

I. keďže Ministerstvo financií USA vyhlásilo Cártel de los Soles, údajnú venezuelskú kriminálnu sieť pod vedením Nicolása Madura a ďalších vysokopostavených predstaviteľov vojenského režimu vrátane Diosdada Cabella, Jorgeho Rodrígueza, Delcyho Rodrígueza a generála Padrina Lópeza, za osobitne označenú globálnu teroristickú skupinu vzhľadom na jej podporu drogového terorizmu vrátane pašovania kokaínu vyrobeného členmi frakcie FARC do Spojených štátov a Európy, poskytovanie materiálnej podpory a využívanie štátnych inštitúcií na korumpovanie osôb vo vojenských a súdnych funkciách;

J. keďže podľa najnovších údajov OSN dosiahla produkcia kokaínu v Kolumbii rekordnú úroveň, čo spustilo reťazovú reakciu v Latinskej Amerike, Spojených štátoch a Európe;

K. keďže niektoré ozbrojené skupiny pôsobiace v Kolumbii, napríklad ELN, sú už zaradené do zoznamu teroristických organizácií EÚ; keďže napriek vyradeniu FARC z tohto zoznamu po uzavretí mierovej dohody v roku 2016, viedol vývoj bezpečnostnej situácie k vzniku nových násilných aktérov, ktorých je podľa kritérií stanovených v

právnych predpisoch EÚ jednoznačne možné považovať za teroristické organizácie; keďže medzi tieto organizácie patria najmä frakcie odštiepencov z FARC, predovšetkým skupina Estado Mayor Central, ktoré systematicky útočia proti civilistom a bezpečnostným silám, ako aj nadnárodné zločinecké štruktúry, okrem iného Clan del Golfo a Cártel de los Soles, ktoré podporujú terorizmus a poskytujú úkryt a útočisko za hranicou;

L. keďže v nadväznosti na tzv. stratégiu totálneho mieru došlo k paradoxnému zintenzívneniu aktivít týchto ilegálnych skupín a k rozširovaniu teritória a moci organizovanej trestnej činnosti v oblastiach s historicky obmedzenou prítomnosťou štátu; keďže kolumbijské orgány sa snažia posilniť bezpečnostné operácie v boji proti ilegálnym odštiepenckým frakciám;

M. keďže ilegálne ozbrojené skupiny vrátane povstalcov, odštiepencov a skupín vytvorených z bývalých polovojenských skupín neustále porušujú medzinárodné humanitárne právo a sú priamo spojené s nárastom všadeprítomného násilia a beztrestnosti v Kolumbii, čo postihuje okrem iného politické strany, obhajcov ľudských práv, novinárov a spoločensky angažované osobnosti; keďže v porovnaní s predchádzajúcimi fázami ozbrojeného konfliktu súčasná vlna násilia postihuje väčší počet osôb v širšom priestore a na stále väčšom počte miest;

N. keďže úrad kolumbijského ombudsmana (Defensoría del Pueblo) potvrdil, že v prvých piatich mesiacoch roku 2025 bolo v celej krajine zabitých celkovo 81 obhajcov ľudských práv a spoločensky angažovaných osobností; keďže podľa správ organizácie Global Witness and Front Line Defenders je Kolumbia najnebezpečnejšou krajinou na svete pre obhajcov ľudských práv a z 324 obhajcov ľudských práv zabitých na celom svete od januára 2024 do septembra 2025 bolo 157 zabitých v Kolumbii; keďže úrad prezidenta chce navrhnúť zníženie rozpočtu úradu kolumbijského ombudsmana, ktorý od svojho zriadenia v roku 1992 zdokumentoval viac ako 1 500 vrážd obhajcov ľudských práv a ďalších osôb; keďže to bude mať priamy vplyv na ochranu ľudských práv v krajine v situácii zvyšujúceho sa násilia a pred kriticky dôležitými voľbami;

O. keďže v prvom polroku 2025 bolo v Kolumbii násilím postihnutých 1,45 milióna ľudí, čo je štyrikrát viac ako počas rovnakého obdobia v roku 2024, a viac ako 70 200 ľudí bolo násilne vysídlených, čo je o 30 % viac než za celý rok 2024; keďže zo správ vyplýva, že došlo k zvýšenému náboru detí a nárastu používania protipechotných mín;

P. keďže v roku 2025 zdokumentovalo stredisko Indepaz 52 masakrov s celkovým počtom 172 obetí a úrad kolumbijského ombudsmana identifikoval prinajmenšom 11 kritických miest s núdzovou humanitárnou situáciou v dôsledku nárastu ozbrojeného násilia spôsobeného vnútornou fragmentáciou a rozširovaním najmenej 10

ilegálnych ozbrojených skupín, ktoré sú v súčasnosti prítomné na viac ako 73 % územia krajiny (809 obcí); keďže podľa správy vojenského spravodajstva citovanej popredným kolumbijským denníkom El Tiempo sa v prvej polovici roku 2025 ilegálne skupiny rozšírili o viac ako 1 000 nových členov a celoštátne dosahujú počet takmer 22 000 osôb; keďže tieto skupiny môžu byť v súčasnosti prítomné v 562 obciach v 29 z 32 kolumbijských regiónov;

Q. keďže EÚ a Európsky parlament rozhodne podporujú mierový proces v Kolumbii z roku 2016; keďže EÚ opätovne potvrdila svoj politický a finančný záväzok voči kolumbijskému mierovému procesu a naďalej monitoruje jeho vykonávanie; keďže obyvatelia Kolumbie návrh v referende zamietli;

R. keďže silná a demokratická Kolumbia má zásadný význam pre regionálnu stabilitu a bezpečnosť v Latinskej Amerike;

1. čo najdôraznejšie odsudzuje vraždu kolumbijského senátora a kandidáta na prezidenta Miguela Uribeho Turbaya a vyjadruje sústrasť jeho rodine a blízkym;

2. zdôrazňuje, že zabitie senátora Uribeho nie je ojedinelá tragédia, ale súčasť širšej atmosféry politického zastrašovania a násilia v Kolumbii; opätovne vyjadruje podporu všetkým Kolumbijčanom, ktorí odmietajú násilie a požadujú budúcnosť bez korupcie a tajných zločineckých dohôd;

3. ďalej odsudzuje a ľutuje nedávnu vlnu teroristických útokov a vraždy politických aktérov, verejných činiteľov, obhajcov ľudských práv, novinárov, spoločensky angažovaných osobností a bezpečnostných síl, ako aj všeobecnú eskaláciu násilia voči nim, ktoré otriasli Kolumbiou a veľmi poškodili sociálnu súdržnosť a stabilitu krajiny;

4. vyjadruje sústrasť rodinám početných obetí, z ktorých mnohé boli členmi bezpečnostných síl, a obyvateľom Kolumbie;

5. vyzýva orgány, aby tieto teroristické útoky vrátane vraždy Miguela Uribeho Turbaya v najväčšej možnej miere vyšetrili, aby mohli byť páchatelia postavení pred súd; zdôrazňuje, že na to, aby mohli byť páchatelia postavení pred súd, orgány musia stíhať nielen jednotlivcov, ktorí tieto činy spáchali, ale aj tých, čo ich podnecovali a umožnili;

6. naliehavo vyzýva kolumbijské orgány, aby identifikovali motívy a všetky faktory znepokojujúcej eskalácie násilia a teroristických útokov, naďalej sa snažili odstrániť základné príčiny konfliktu, zabezpečili plnú ochranu ľudských práv v celej Kolumbii a budovali kultúru mieru a dialógu na riešenie konfliktov;

7. berie s vážnym znepokojením na vedomie šírenie a konsolidáciu organizovanej trestnej činnosti a bezohľadné činy teroristických

skupín v regiónoch Kolumbie na hraniciach s Venezuelou; zdôrazňuje, že tieto územia sa stali koridormi pre obchodovanie s drogami, pašovanie zbraní a pranie špinavých peňazí s podporou nadnárodných štruktúr, ako je Cártel de los Soles, a že Spojené štáty obvinili a sankcionovali najvyšších predstaviteľov venezuelského režimu v súvislosti s ich preukázaným spolupáchateľstvom; zdôrazňuje, že tieto cezhraničné prepojenia nielen že podnecujú terorizmus a posilňujú povstalecké a odštiepenecké skupiny v Kolumbii, ale sú aj priamou hrozbou pre regionálnu stabilitu, demokratickú správu a zvrchovanosť Kolumbie; naliehavo vyzýva kolumbijské orgány, aby vyšetrili financovanie kartelov a stíhali spolupracovníkov v Kolumbii, najmä sledovaním a narušením medzinárodných finančných tokov využívaných kartelmi, ktoré na to používajú banky, ťažbu zlata a schránkové spoločnosti, zmodernizovali sledovanie, zintenzívnili protidrogové operácie a posilnili regionálnu spoluprácu a spoločné spravodajské mechanizmy;

8. víta konkrétne príspevky členských štátov v tomto zmysle, napríklad taliansku iniciatívu Falcone-Borsellino, ktorej cieľom je pomôcť krajinám Latinskej Ameriky a Karibiku v boji proti nadnárodnému organizovanému zločinu poskytovaním technickej podpory a pomoci, odbornej prípravy a osvedčených postupov v oblastiach spravodlivosti a bezpečnosti;

9. domnieva sa, že štvavé vyhlásenia prezidentského úradu a ďalších politických aktérov prispeli k zvýšenej polarizácii, politickému násiliu, nenávistným prejavom a nestabilite v krajine; vyzýva kolumbijské orgány, politických lídrov a celkovo občiansku spoločnosť, aby urobili všetko, čo je v ich silách, a zabránili eskalácii násilia posilnením bezpečnostných opatrení a upustením od štvavých vyhlásení, ktoré prehlbujú polarizáciu v krajine; pripomína kolumbijským orgánom naliehavú potrebu chrániť politických aktérov, verejných činiteľov, obhajcov ľudských práv, novinárov a všetkých občanov uplatňujúcich svoje demokratické práva a požaduje prijatie okamžitých opatrení na posilnenie ich ochrany;

10. vyjadruje znepokojenie nad zdokumentovaným nárastom politického násilia voči kandidátom a vedúcim predstaviteľom v roku 2025, čo môže oslabiť volebné záruky a dôveru verejnosti vo vládne inštitúcie; vyzýva na transparentnú komunikáciu inštitúcií, primerané zdroje pre volebné orgány a robustné bezpečnostné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby boli nadchádzajúce voľby v roku 2026 slobodné a bezpečné;

11. vyjadruje znepokojenie nad pretrvávajúcou beztrestnosťou a prekážkami v prístupe k spravodlivosti v prípadoch závažného porušovania a zneužívania ľudských práv; zdôrazňuje, že boj proti beztrestnosti má kľúčový význam pre predchádzanie opakovaniu trestných činov a teroristických útokov a zaručenie plného uplatňovania politických práv;

12. vyzýva na posilnenie prítomnosti Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva v Kolumbii a na pokračovanie mandátu overovacej misie OSN v Kolumbii;

13. vyzýva Radu a PK/VP, aby aktualizovali zoznam teroristických organizácií EÚ s cieľom zohľadniť aktuálnu situáciu v Kolumbii a širšom regióne; naliehavo vyzýva Radu, aby do zoznamu, v ktorom už je uvedená napríklad ELN, zaradila najmä organizáciu Clan del Golfo, ako aj odštiepenecké frakcie FARC, predovšetkým Segunda Marquetalia a Estado Mayor Central, a tiež Cártel de los Soles – organizáciu, ktorá poskytuje podporu, prístrešie a logistiku kolumbijským ozbrojeným teroristickým skupinám; zdôrazňuje, že uznanie týchto skupín za teroristické organizácie podľa práva EÚ je nevyhnutné na to, aby sa mohla posilniť medzinárodná spolupráca, prerušiť ich finančné siete a zvýšiť podpora kolumbijských inštitúcií a demokracie a ochrana civilného obyvateľstva;

14. uznáva pozitívny vplyv nedávno uzavretého Európskeho trustového fondu pre mier v Kolumbii a vyzýva PK/VP, Komisiu a členské štáty, aby opätovne potvrdili a posilnili politickú, finančnú a technickú podporu EÚ kolumbijskému mierovému procesu, čo by sa malo zohľadniť v nadchádzajúcom viacročnom finančnom rámci (VFR), neustálej politickej angažovanosti na vysokej úrovni a pokračovaní činnosti osobitného zástupcu EÚ pre kolumbijský mierový proces;

15. vyjadruje znepokojenie nad navrhovaným znížením rozpočtu úradu kolumbijského ombudsmana a opätovne zdôrazňuje, že tieto finančné prostriedky majú zásadný význam pre ochranu ľudských práv; vyzýva EÚ, najmä Európsku službu pre vonkajšiu činnosť a jej delegáciu v Kolumbii, aby sa aktívne zasadzovali za dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva a povinnosť vlády chrániť civilné obyvateľstvo;

16. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov, prezidentovi, vláde a parlamentu Kolumbie, Organizácii Spojených národov a Organizácii amerických štátov.